

Uchwała Nr XVIII/131/2013
Rady Powiatu Kazimierskiego
z dnia 27 lutego 2013 roku

w sprawie: uchwalenia Powiatowego Programu Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kazimierskim na lata 2013–2016 oraz Programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na rok 2013.

Działając na podstawie art.12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.), art. 6 ust.1, ust.3, pkt 1, ust.4, pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r.; Nr180, poz.1493 z późn. zm.) Rada Powiatu uchwala co następuje:

§1.

1. Uchwala się „ Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kazimierskim na lata 2013 – 2016” stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.
2. Uchwala się „ Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na rok 2013”– stanowiący załącznik nr 2 do niniejszej uchwały

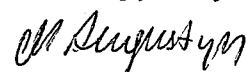
§2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Kazimierskiego oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej.

§3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu

Marek Augustyn

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 12 pkt.11 ustawy o samorządzie powiatowym do wyłącznej właściwości Rady Powiatu należy podejmowanie uchwał w sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji Rady Powiatu.

Stosownie do zapisu art.6 ust.3 pkt.1 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.z 2008r. Nr 180, poz.1493 z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Zgodnie z art.6 ust.4 pkt2 w/w ustawy do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Biorąc powyższe pod uwagę konieczne jest podjęcie przez Radę Powiatu stosownej Uchwały.

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XVIII/131/2013
Rady Powiatu Kazimierskiego
z dnia 27 lutego 2013r.

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE KAZIMIERSKIM
NA LATA 2013-2016**

Kazimierza Wielka 2013

SPIS TREŚCI

1. Wstęp
2. Podstawy prawne Programu.
3. Charakterystyka przemocy domowej.
4. Formy przemocy.
5. Cykle i fazy przemocy w rodzinie.
6. Cechy charakteryzujące ofiary i sprawców.
7. Diagnoza problemu na terenie powiatu kazimierskiego.
8. Zasoby instytucjonalne funkcjonujące na terenie powiatu kazimierskiego w obszarze działania przemocy w rodzinie.
9. Analiza SWOT.
11. Cele programu.
12. Obszary działań Programu.
13. Adresaci Programu.
14. Realizatorzy Programu.
15. Przewidywane efekty realizacji Programu.
16. Monitorowanie i sprawozdawczość.

**„Zaczyna się od krzyku.....
Nie można dopuścić,
aby ucichł on na zawsze.”**

1. WSTĘP

Rodzina stanowi system wewnętrznych powiązań, w którym wszyscy członkowie wzajemnie na siebie oddziałują, pozostając w dynamicznej równowadze, a jakakolwiek zmiana wpływa na jego całość.

Przemoc wewnątrzrodzinna zaburza funkcjonowanie systemu, naruszając podstawowe prawa człowieka, niszcząc poczucie godności, szacunku i zaufania. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodziny wymaga podjęcia oddziaływań nie tylko w stosunku do ofiar przemocy domowej, ale i jej sprawców.

Zgodnie z treścią art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie **„przemoc w rodzinie** to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osoby najbliższej, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Zgodnie z tą ustawą osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy w formie: poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego, rodzinnego, interwencji kryzysowej i wsparcia, a także ochrony przed dalszym krzywdzeniem.

Podstawą opracowania Programu była wstępna diagnoza skali przemocy w rodzinie na terenie powiatu kazimierskiego oraz zadania nałożone na samorząd powiatowy przez ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kazimierskim na lata 2013 – 2016 jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy oraz jest zgodny z wymogiem art. 6 ust. 3 pkt. 1 w/w ustawy, zgodnie z którym do zadań własnych samorządu powiatu należy „opracowywanie i realizacja

powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

Celem głównym tego Programu jest ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Kazimierskiego, a tym samym przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie, w tym przygotowanie zasad i działań umożliwiających ofiarom przemocy powrót do godnego życia, a sprawcy, poprzez działania korekcyjne i edukacyjne, powstrzymywanie się od stosowania agresji.

• Zakłada się, że interdyscyplinarny charakter programu, zaangażowanie w jego realizację wielu instytucji i organizacji umożliwi w sposób kompleksowy zmniejszenie skali i skutków przemocy domowej.

Reakcje społeczne na przemoc w rodzinie zależą od istniejących w społeczeństwie przekonań, często niezgodnych z rzeczywistością, o silnym zabarwieniu emocjonalnym. Społeczne przyzwolenie na przemoc i bezkarność sprzyja sprawcom przemocy, przeszkadzając świadkom zdarzeń we właściwym rozpoznaniu i reagowaniu na akt przemocy. Istotne jest więc uświadomienie społeczeństwu istniejących mechanizmów psychologicznych sprzyjających utrzymaniu się przemocy oraz zwalczanie istniejących stereotypów. W programie zawarte zostały również działania profilaktyczne, których celem jest uwrażliwienie społeczeństwa na występujące zjawisko przemocy.

Pomimo tego, że przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, to rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych. Wymaga on dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na kilka lat programu, którego realizacja przyczyni się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia codziennego.

• Obowiązek przeciwdziałania przemocy w rodzinie spoczywa na samorządach lokalnych i jest zadaniem własnym powiatu..

Nad prawidłową realizacją Programu czuwać będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej, które pełnić będzie rolę Koordynatora.

2. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

1. Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym
(Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz.1592 z późn. zm.);
- 2) ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
(Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.);
- 3) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
(Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz.1493);
- 4) ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.)
- 5) ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
(Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485);
- 6) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 1997 r. Nr 78, poz. 483)
- 7) ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy
(Dz. U. z 1964 r. Nr 9, poz.59 z późn. zm.);
- 8) ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny
(Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.);
- 9) ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego
(Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.);
- 10) Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 11) Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kazimierskiego

3. CHARAKTERYSTYKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Dom rodzinny kojarzy się zwykle z bezpiecznym i ciepłym ogniskiem domowym, chroniącym przed zagrożeniami zewnętrznego świata. Jednak dla wielu osób dom rodzinny to miejsce cierpienia, zagrożenia, poniżenia, bezradności, lęku i rozpacz. Rodzina jest najważniejszym miejscem w rozwoju człowieka, gdzie kształtuje się jego tożsamość, osobowość, system wartości, przekonania, poglądy i styl życia. Istotną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają relacje między jej członkami. Powinny być one oparte na bezpieczeństwie, miłości, życzliwości, prawdzie i zrozumieniu.

Rodzinę stanowi grupa społeczna zależna od siebie w zaspokajaniu swoich potrzeb uczuciowych, społecznych i duchowych. Jest ona wspólnotą. Oznacza to, że ludzi łączą cele, które chcą oni osiągnąć poprzez środki dostosowane zarówno do celów, jak i do ludzi, którzy je realizują.

Nie ma rodziny bez konfliktów. Rzecz w tym, by konflikty rozwiązywać konstruktywnie a sprzeczności w miarę możliwości godzić.

Psychologowie wymieniają cztery cechy zdrowej psychologicznie rodziny:

1. Pozytywna tożsamość i autonomia poszczególnych członków rodziny.
2. Otwarte i skuteczne komunikowanie się.
3. Wzajemność.
4. Połączenie ze światem zewnętrznym.

Pozytywna tożsamość

Pozytywna tożsamość oznacza w skrócie, akceptuję siebie samego i generalne poczucie "jestem w porządku"

Nie ma powodu, bym traktowała siebie gorzej niż swoich najbliższych. pozytywna tożsamość oznacza poczucie, iż zasługuję na uwagę i szacunek innych ludzi oraz, że mam prawo zarówno dawać jaki brać.

Odwrotnością tej postawy jest egomania z jednej strony albo niepewność i nieakceptacja siebie z drugiej strony. Niepewność i lęk każą wywyższać się nad innych ludzi. Niechęć i karanie siebie łączą się z urazą i agresją do innych. Głęboka życzliwość dla innych ludzi jest nie do osiągnięcia bez życzliwości dla samego siebie.

Autonomia

Autonomia jest obok akceptacji siebie drugą ważną cechą osób, które z powodzeniem budują swoją wspólnotę. Autonomia oznacza prawo jednostki do niepowtarzalnego kształtu własnej osoby i prawo do budowania osobistej wersji swojego życia. Dojrzała wspólnota to wspólnota autonomicznych osób, a więc wspólnota oparta na wyborze, a nie na niewolnictwie.

Otwarta komunikacja

Otwarte i skuteczne komunikowanie się to sytuacja, w której członkowie rodziny są w stanie rozmawiać w sposób nie zagrażający, o wszystkich istotnych sprawach swego życia. Oznacza to, że potrafią o nich zarówno mówić, jak też, że potrafią tego słuchać. Jest wiele

powodów, dla których ludzie nie mówią wzajemnie sobie o różnych sprawach i nie słuchają się nawzajem. Może dziać się tak ze strachu przed odrzuceniem i agresją.

Wzajemność

Wzajemność oznacza, że ludzie na przemian jedno drugiemu są w stanie dawać oparcie, uwagę, podtrzymanie i energię. Role w rodzinie charakteryzują się pewną stałością. Członkowie rodziny obdarzają się maksymalną uwagą i wyrozumiałością, bo wielokrotnie doświadczają swojej mądrej wyrozumiałości i wzajemnie mogą sobie pomóc.

Otwartość

Otwartość to połączenie ze światem. Połączenie ze światem zewnętrznym oznacza, że rodzina nie jest zamknięta. Jest raczej jak żywa komórka z półprzepuszczalną błoną. Istnieje wymiana. Przychodzą ludzie i wychodzi się do ludzi. Tam gdzie jest przemoc rodzina izoluje się. Zostają samotni, nie kontaktujący się ze sobą ludzie w izolowanej rodzinie. Bardzo trudno wyjść z tego zakłętą kręgu, by sięgnąć po oparcie, czy po prostu zwrócić się o pomoc. W takiej rodzinie nie ma też wzajemności, to jedna osoba dominuje, grozi, zastrasza. Członkowie takiej rodziny tracą tożsamość, doznają lęku i zranień. Nie ma autonomii poszczególnych osób, gdyż osoby są zależne od agresora. Otwarte komunikowanie w rodzinie gdzie jest przemoc jest niemożliwe ze względu na obawę spowodowania zachowań przemocowych.

Zjawisko przemocy w rodzinie prowadzi do poważnego naruszenia zasad współżycia rodzinnego, społecznego, norm moralnych i prawnych, także do tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych urazów. Jest ono jednym z dominujących obecnie problemów społecznych, o dużej szkodliwości indywidualnej, rodzinnej i społecznej. Przemoc nie tylko wprost narusza prawo osoby do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego, ale również ogranicza i uniemożliwia korzystanie z innych praw i wolności, które człowiekowi przysługują. Przemoc domowa jest zagadnieniem skupiającym uwagę przedstawicieli wielu dyscyplin naukowych, dlatego precyzyjne określenie tego zjawiska wymaga spojrzenia z wielu perspektyw.

Przemoc domowa stosowana przez sprawcę dotyka wszystkich, nie tylko ofiary, ale również pozostałych członków rodziny, którzy biernie się przemocy przypatrują. U dzieci sytuacje te powodują utratę poczucia bezpieczeństwa, kształtowanie się postawy lękowej i

negatywnie wpływają na rozwój osobowości. Narażenie dziecka na bycie świadkiem przemocy stosowanej do ludzi lub zwierząt uznawane jest również za działanie przemocowe.

Badania dotyczące przemocy stosowanej wobec dzieci są alarmujące, a wiadomo, że większość tych przypadków jest nieujawniona. Przypadki przemocy fizycznej, czyli następstwa ciężkiego pobicia przez rodziców, członków rodziny, w postaci trwałego kalectwa lub śmierci są częściej ujawniane. Natomiast przypadki przemocy psychicznej zaniedbywania czy wykorzystywania seksualnego nie są tak szybko ujawniane. Konsekwencją przemocy stosowanej wobec dzieci są zaburzenia emocjonalne, które u dziecka mogą ujawniać się dopiero w okresie dorastania, a niejednokrotnie jeszcze później.

Częste są przypadki maltretowania własnego dziecka przez rodziców, którzy sami byli ofiarami brutalnego traktowania w dzieciństwie. Osoba dorosła obciążona takim bagażem z przeszłości ma trudności w nawiązywaniu bliskich związków z innymi, skłonna jest postrzegać innych ludzi jako potencjalnych agresorów. Charakterystyczne jest, że osoba nie lubi by ją ktokolwiek dotykał. Jeśli się nie podda terapii, pozostaje nieprzystosowana przez całe życie.

Niepojęce objawy dające się zaobserwować u maltretowanych dzieci.

1. Niska samoocena.
2. Nieumiejętność okazywania innym zaufania i miłości.
3. Agresywne, porywcze, często kryminalne zachowania.
4. Bierność i skłonność do zamykania się w sobie, lęk przed zawieraniem znajomości i angażowania się w nowe zainteresowania i zajęcia.
5. Niepowodzenia w nauce.
6. Używanie alkoholu i narkotyków.

Do takich przypadków trzeba podchodzić wszechstronnie, a więc zająć się nie tylko medycznymi, ale również psychologicznymi oraz emocjonalnymi następstwami maltretowania. Należy pomóc dziecku w odzyskaniu wiary w siebie i zaufania do ludzi. Aby to osiągnąć, niezbędne jest zajęcie się rodziną dziecka, ucząc jej członków nowych sposobów wzajemnego komunikowania się oraz udzielania sobie nawzajem wsparcia.

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że bardzo często bywa ukrywana w czterech ścianach domu. Przez większość ludzi problem ten postrzegany jest jako wstydlivy i całkowicie prywatny. Ofiary ukrywają to, co dzieje się w domu, w myśl reguł dysfunkcyjnego systemu „nie mów - nie czuj - nie ufaj - nie zmieniaj”.

Szybka i skuteczną pomoc ofiarom często uniemożliwiają mity obowiązujące w społeczeństwie, dlatego tak ważna jest wiedza na temat zjawiska przemocy.

Najczęściej spotykane mity dotyczą przekonań, iż: „przemoc w rodzinie to sprawa prywatna, nikt nie powinien się wtrącać”, „nie ujawnia się tajemnic rodzinnych”, „ofiary przemocy w rodzinie akceptują przemoc, bo nic nie robią”, „gdyby ofiara naprawdę cierpiała odeszłaby od sprawcy”, „przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol”.

Charakterystyczne cechy przemocy:

- **Jest intencjonalna** - czyli jest zamierzonym działaniem ukierunkowanym na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie.
- **Siły są nierównomierne** - w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą, ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy.
- **Narusza prawa i dobra osobiste** - sprawca wykorzystuje przewagę siły, ogranicza podstawowe potrzeby niezbędne do prawidłowego funkcjonowania (fizjologiczne, bezpieczeństwa) oraz narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku, itd.).
- **Powoduje cierpienie i ból** - sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody, doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

4. FORMY PRZEMOCY

Wyróżnić możemy następujące formy przemocy ze względu na obszar funkcjonowania człowieka:

- **przemoc fizyczna** - może występować w postaci czynnej (klapsy, policzkowanie, popychanie, uszczyplenia, wykręcanie rąk, duszenie, ciosy nożem, bicie, kopanie, szarpanie, katowanie z użyciem wymyślnych narzędzi czy sposobów zadawania ran, uśmierzanie lub dokonanie zabójstwa, przypalania i podpalania, wyrzucania przez okno, topienia, polewania substancjami żrącymi i wrzątkiem) lub w postaci biernej (zakazy np. mówienia, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych, areszt domowy);

- **przemoc psychiczna** - izolacja, ograniczanie snu i pożywienia, narzucanie własnych sądów, wyzywanie, upokarzanie, zastraszanie, zmuszanie do przyglądania się szokującym scenom, brutalne niszczenie elementarnego poczucia bezpieczeństwa. W obrębie przemocy w więzach rodzinnych odnajdujemy wszystkie składowe tzw. „prania mózgu”, zjawiska bardzo często opisywanego w literaturze przedmiotu;
- **przemoc emocjonalna** - ciągłe krytykowanie, poniżanie, obmawianie mające na celu zniekształcenie u ofiary obrazu własnej osoby i podważanie poczucia własnej wartości;
- **przemoc seksualna** - kontakt seksualny bez zgody partnera, zachowania seksualne wymuszane siłą, w tym pieszczoty. Zmuszanie do oglądania obrazów o treści seksualnej, poniżanie w sytuacjach intymnych;
- **przemoc ekonomiczna** - bezprawne finansowe wykorzystywanie i/lub kontrolowanie środków niezbędnych do utrzymania ekonomicznej niezależności ofiary. Zmuszanie jej do pozostawania w materialnej zależności, ograniczenie dostępu do wspólnych zasobów.

5. CYKLE I FAZY PRZEMOCY W RODZINIE

W cyklu przemocy występują trzy niezależne fazy, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania:

Faza I - tworzenia i budowania napięcia, pojawiają się w niej doraźne i mało dotkliwe incydenty przemocy, dochodzi do usprawiedliwiania i minimalizowania zachowań przemocowych, akty agresji narastają. Ta faza może trwać od kilku tygodni do kilku lat.

Faza II - eksplozji i ostrych incydentów bicia i przemocy. W tej fazie dochodzi do coraz częstszych i „mocniejszych” zachowań przemocowych, agresja wymyka się spod kontroli obu stron. Akty przemocy w tej fazie mogą być zagrażające dla zdrowia i życia ofiary. Może dojść u ofiary do dysocjacji, co ułatwia przetrwanie bólu i grozy. U sprawcy może dojść do częściowej niepamięci zdarzeń. Bezpośrednim następstwem zakończenia agresji jest przeżywanie szoku i niemożność uwierzenia w prawdziwość tego, co się stało.

Faza III – w trzeciej fazie pojawia się wzmożona uprzejmość i skrucha. Dominuje poczucie winy i żalu. Sprawca obiecuje „nigdy więcej”. Zmiana w funkcjonowaniu sprawcy sprawia,

że ofiara ma nadzieję na możliwość trwałej zmiany. Jednak zazwyczaj jest to złudne.

Ofiary często tkwią w krzywdzącym związku latami.

6. CECHY CHARAKTERYZUJĄCE OFIARY I SPRAWCÓW

Za pojawienie się przemocy w rodzinie odpowiedzialne są różne czynniki. Stąd podejmowane działania służące przeciwdziałaniu temu zjawisku też powinny mieć zróżnicowany charakter i obejmować swym zasięgiem zarówno ofiary, jak i sprawców przemocy.

Do przemocy domowej może dojść w każdej rodzinie, występuje ona we wszystkich grupach społecznych, bardzo rzadko jest to jednorazowy incydent. Często jest początkiem całego ciągu aktów przemocy. Dodatkowo funkcjonujące w społeczeństwie mity i stereotypy na temat małżeństwa, roli żony oraz dzieci utrudniają niesienie pomocy tak ofierze, jak i sprawcy.

Do najczęściej pojawiających się cech charakteryzujących ofiary i sprawców przemocy należy.

Bite osoby (głównie kobiety) charakteryzuje:

- niska samoocena,
- wiara we wszystkie mity dotyczące związków przepelnionych przemocą,
- tradycyjne poglądy na rodzinę i dom jako najważniejsze wartości,
- przekonanie o własnej odpowiedzialności za sytuację przemocy,
- silne poczucie winy i wynikające stąd cierpienie,
- doświadczanie licznych przejawów reakcji stresowej z dolegliwościami psychosomatycznymi włącznie,
- używanie seksu dla stworzenia klimatu intymności,
- przekonanie, że nikt oprócz nich samych, nie jest w stanie pomóc im w rozwiązywaniu problemów domowych.

Dzieci (ofiary/świadków przemocy domowej) charakteryzuje:

- zablokowanie rozwoju właściwych dla wieku zdolności i umiejętności,
- trudności z opanowaniem podstawowej wiedzy w szkole,
- wypaczony wzorzec ról społecznych i rodzinnych,
- trudności w nawiązywaniu relacji i związków,

- objawy psychiczne i fizyczne (lęk, zaburzenia łaknienia i snu, depresja, nadmierna potrzeba uczuć, zamknięcie się w sobie, skargi somatyczne, obgryzanie paznokci, jękanie, myśli samobójcze),
- używanie zachowań pasywnych albo agresywnych,
- przenoszenie w dorosłość ubytków zaburzeń rozwojowych,
- powielanie wzorców wyniesionych z domu (mężczyźni stają się sprawcami, a kobiety wiążą się z partnerami, którzy je maltretują).

Sprawców przemocy (głównie mężczyzn) charakteryzuje:

- niska samoocena,
- wiara we wszystkie mity dotyczące przemocy,
- tradycyjne poglądy na temat rodziny, tj. dominującej roli mężczyzny i stereotypowej, skoncentrowanej na domu, roli kobiety,
- obwinianie innych za swoje zachowania,
- patologiczna zazdrość,
- prezentacja cech „podwójnej osobowości”, co oznacza, że poza sytuacjami przemocowymi okazują wiele czułości, troski i dbania o swoje żony
- częste używanie seksu jako formy agresji i sposobu na podniesienie własnej samooceny,
- niedowierzanie w negatywne konsekwencje własnej przemocy.

Zapobieganie przemocy, wymaga wieloaspektowych działań. Samo karanie sprawcy niewiele daje, gdyż nie zmienia jego sposobu myślenia i działania. Po odbyciu kary wraca on do domu i najczęściej podejmuje stary sposób zachowania wiążący się ze stosowaniem przemocy.

W codziennej praktyce pracy z ofiarami i sprawcami przemocy ważne jest wpajanie wszystkim osobom uwikłanym w jakikolwiek sposób w przemoc, podstawowych wartości i zasad życia społecznego. Wg Polskiej Deklaracji w sprawie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie uchwalonej w 1995 r.

- Każdy człowiek ma prawo do życia w środowisku rodzinnym wolnym od przemocy, która jest naruszeniem praw i dóbr osobistych.
- Człowiek doświadczający przemocy nie może być za nią obwiniany.
- Dzieci i młodzież mają prawo do wzrastania w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy, a obowiązkiem dorosłych jest im to zapewnić.

- Każdy człowiek doświadczający przemocy ma prawo do pomocy prawnej, socjalnej, psychologicznej i medycznej, bez naruszania jego godności.
- Każdy człowiek ma prawo do wiedzy potrzebnej do radzenia sobie z przemocą w rodzinie.
- Każdy człowiek ma prawo do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Każdy człowiek ma obowiązek udzielania pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

7. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE

Problem przemocy domowej dotyka osób różnej płci i wieku, pochodzących ze wszystkich warstw społecznych. Najczęściej ofiarami przemocy są dzieci, osoby okresowo lub trwale niepełnosprawne za względu na starość czy chorobę, a także kobiety – mimo tego, że ich zależność od innych nie jest tak oczywista, jak w przypadku dziecka czy osoby niepełnosprawnej. Stosowaniu przemocy towarzyszy często uzależnienie od alkoholu. W związku z tym należy zwrócić uwagę na fakt, iż osoby będące ofiarami przemocy to często osoby współzależnione.

Diagnozę problemu przemocy w rodzinie na terenie powiatu kazimierskiego opracowano na podstawie danych będących w posiadaniu Centrum Pomocy, Policji, ośrodków pomocy społecznej, zespołów interdyscyplinarnych, GKRPA.

Powiat kazimierski tworzy 5 gmin, w tym 2 gminy miejsko-wiejskie oraz 3 gminy wiejskie. Zgodnie z danymi uzyskanymi z urzędów gmin liczba mieszkańców powiatu kazimierskiego wynosiła w kolejnych latach:

Rok (na dzień 30września)	Liczba mieszkańców ogółem	w tym kobiet	w tym mężczyzn
2009	36 618	18 669	17 949
2010	36 065	18 276	17 769
2011	35 725	18 202	17 523
2012	35 511	18 123	17 388

Na podstawie danych otrzymanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Kazimierzy Wielkiej liczba osób bezrobotnych w powiecie w kolejnych latach wynosiła:

Rok (na dzień 30września)	Liczba bezrobotnych i poszukujących pracy ogółem	w tym kobiet	w tym mężczyzn
2009	1771	913	858
2010	1917	952	965
2011	2060	1019	1041
2012	2053	1001	1052

W powiecie kazimierskim nadal problemem jest duży odsetek osób pozostających bez pracy. Wśród osób zarejestrowanych w PUP przeważają mężczyźni , chociaż tylko nieznacznie liczba mężczyzn przewyższa liczbę kobiet bezrobotnych i poszukujących pracy.

Bezrobocie, szczególnie długotrwałe pozostawanie bez pracy, związane jest z obniżeniem standardu materialnego życia nie tylko samego bezrobotnego, ale i całej jego rodziny.

To z kolei może powodować rozprzestrzenianie się rozmaitych patologii społecznych i rozpad rodziny. Nawet krótkotrwały okres bezrobocia nie pozostaje bez wpływu na kondycję psychiczną osób dotkniętych tym problemem.

Długotrwałe bezrobocie wiąże się z nierzadko nieprawidłowym wypełnianiem funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców, alkoholizmem, przestępczością czy przemocą.

Diagnostując środowiska rodzinne zagrożone dysfunkcją w różnych sferach życia, nie można zapominać o osobach korzystających z pomocy oferowanej przez ośrodki pomocy społecznej.

Powody, dla których przyznano świadczenia w poszczególnych gminach powiatu kazimierskiego w latach 2009-2012 ogółem:

Powody przyznania pomocy	Liczba rodzin Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin Liczba osób w rodzinach
	2010r.	2011r.	30.06.2012r.
Ubóstwo	594	556	548
	2100	1931	1855
Sieroctwo	0	1	0
	0	5	0
Bezdomność	9	8	10

	9	8	10
Potrzeba ochrony macierzyństwa	88 508	85 488	74 379
Bezrobocie	234 1243	446 1446	444 1492
Niepełnosprawność	197 542	180 457	153 294
Długotrwała choroba	198 482	124 296	189 410
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	168 893	148 771	93 578
Przemoc w rodzinie	87 376	105 398	49 161
Alkoholizm	118 552	109 494	46 178
Narkomania	5 13	3 9	3 7
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	12 25	10 27	9 24
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawczej	4 8	0 0	0 0
Zdarzenie losowe	4 24	12 33	9 31
Sytuacja kryzysowa	26 97	15 48	5 14
Kłęska żywiołowa	6 23	0 0	5 11

Największą liczbę osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej odnotowano z uwagi na bezrobocie oraz ubóstwo. Świadczyć to może o tym, że w rodzinach tych utrzymuje się stała, patologiczna sytuacja, cykl przemocy nie zostaje przerwany i dzieci przebywające w ww. rodzinach narażone są na ewentualną możliwość umieszczenia ich w pieczy zastępczej z uwagi na konieczność bezpośredniej ochrony ich życia i zdrowia.

Powody, dla których przyznano świadczenia w poszczególnych gminach powiatu kazimierskiego na dzień 30.06.2010 ogółem:

Lp.	Powód przyznania pomocy	Gmina Kazimierza Wielka Liczba rodzin	Gmina Skalbierz Liczba rodzin	Gmina Czarnocin Liczba rodzin	Gmina Bejsce Liczba rodzin	Gmina Opatowiec Liczba rodzin
1.	Ubóstwo	465	7	32	89	1
2.	Sieroctwo	0	0	0	0	0
3.	Bezdomność	4	2	0	3	0
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	12	24	37	14	1
5.	Bezrobocie	203	107	29	50	28
6.	Niepełnosprawność	93	39	27	23	15
7.	Długotrwała choroba	16	81	38	26	37
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	97	9	18	26	18
9.	Przemoc w rodzinie	84	0	2	0	1
10.	Alkoholizm	102	1	3	11	1
11.	Narkomania	4	0	0	0	1
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	4	2	2	0
13.	Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawczej	3	1	0	0	0
14.	Zdarzenie losowe	4	1	3	0	0
15.	Sytuacja kryzysowa	26	0	0	0	0
16.	Kłęska żywiołowa	2	0	0	0	4
	OGÓŁEM	1119	276	191	244	107

Powody, dla których przyznano świadczenia w poszczególnych gminach powiatu kazimierskiego w roku na dzień 30.06.2011 ogółem:

Lp.	Powód przyznania pomocy	Gmina Kazimierza Wielka Liczba rodzin	Gmina Skalbierz Liczba rodzin	Gmina Czarnocin Liczba rodzin	Gmina Bejsce Liczba rodzin	Gmina Opatowiec Liczba rodzin
1.	Ubóstwo	445	10	29	72	0
2.	Sieroctwo	0	0	0	0	1
3.	Bezdomność	3	1	0	4	0
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	18	33	22	12	0
5.	Bezrobocie	255	119	18	38	16
6.	Nieppełnosprawność	97	35	11	20	17
7.	Długotrwała choroba	24	67	18	15	0
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	98	14	11	19	6
9.	Przemoc w rodzinie	105	0	0	0	0
10.	Alkoholizm	83	1	1	13	11
11.	Narkomania	3	0	0	0	0
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	2	0	3	1
13.	Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawczej	0	0	0	0	0
14.	Zdarzenie losowe	5	6	1	0	0
15.	Sytuacja kryzysowa	15	0	0	0	0
16.	Kłęska żywiołowa	2	0	0	0	0
	OGÓŁEM	1155	288	111	196	55

Powody, dla których przyznano świadczenia w poszczególnych gminach powiatu kazimierskiego w roku na dzień 30.06.2012 ogółem:

Lp.	Powód przyznania pomocy	Gmina Kazimierza Wielka Liczba rodzin	Gmina Skalbmierz Liczba rodzin	Gmina Czarnocin Liczba rodzin	Gmina Bejsce Liczba rodzin	Gmina Opatowiec Liczba rodzin
1.	Ubóstwo	433	8	28	74	5
2.	Sieroctwo	0	0	0	0	0
3.	Bezdomność	6	1	0	3	0
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	12	30	19	11	2
5.	Bezrobocie	262	95	28	40	19
6.	Niepełnosprawność	64	32	16	13	28
7.	Długotrwała choroba	82	42	11	14	40
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	34	20	9	18	12
9.	Przemoc w rodzinie	48	0	0	0	1
10.	Alkoholizm	32	1	0	8	5
11.	Narkomania	2	0	0	0	1
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	1	2	1	1
13.	Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawczej	0	0	0	0	0
14.	Zdarzenie losowe	2	4	0	2	1
15.	Sytuacja kryzysowa	3	1	0	1	0
16.	Kłęska żywiołowa	2	0	0	0	3
	OGÓŁEM	984	235	113	185	138

Ponadto dane statystyczne z Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych wskazują na występowanie wielu sytuacji kryzysowych w rodzinach związanych ze stosowaniem przemocy. Poniższa tabela przedstawia liczbę interwencji kryzysowych w latach 2011-2012.

Wyszczególnienie	2011	2012 (31.10.2012)
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych	43	82
Liczba interwencji domowych z zastosowaniem procedury „Niebieskiej Karty”	43	82

Procedura „**Niebieskiej Karty**” służy nie tylko rozpoznaniu przemocy, rejestracji przebiegu zdarzenia i jego skutków oraz zaplanowaniu pomocy, ale jest także wykorzystywana w postępowaniu przygotowawczym wszczynanym wobec sprawcy oraz w przypadku podejrzenia stosowania przemocy wobec dziecka.

8. ZASOBY INSTYTUCJONALNE FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE POWIATU KAZIMIERSKIEGO W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁNIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej.
2. Ośrodki pomocy społecznej.
3. Ośrodek interwencji kryzysowej.
4. Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.
6. Policja
7. Sąd Rejonowy w Kazimierzy Wielkiej i Kuratorska służba sądowa.
8. Zespoły interdyscyplinarne.
9. Punkty konsultacyjne.

9. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji mocnych i słabych stron w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Kazimierskiego oraz badania szans i zagrożeń jakie mogą wystąpić podczas realizacji Programu.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - Istniejące i sprawdzone zaplecze kadrowe i instytucjonalne. - Sprawdzone procedury Niebieskiej Karty. - Kompetencje i zaangażowanie kadrowe. - Wzajemne zaufanie do osób i instytucji. - Chęć podniesienia kwalifikacji kadr działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. - Gotowość współpracy instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Niewystarczająca współpraca instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie (słaby przepływ informacji, niedopracowane procedury). - Niedostateczna wiedza przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie o wzajemnych kompetencjach i zapleczu. - Brak koordynacji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w samorządach lokalnych. - Niewystarczająca liczba szkoleń dla kadr w zakresie diagnozowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz metod pracy z ofiarą i sprawcą przemocy oraz szkoleń interdyscyplinarnych. - Bierność świadków przemocy w rodzinie. - Funkcjonowanie w społeczeństwie stereotypów na temat zjawiska przemocy domowej (np. akceptacja swojej sytuacji przez ofiary przemocy lub to, że ofiary są odpowiedzialne za doświadczaną przemoc)
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - Nowelizacje ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku. - Ustawowy obowiązek tworzenia gminnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie. - Zwiększająca się świadomość społeczna dotycząca zjawiska przemocy w rodzinie. - Dobre praktyki w zakresie realizowania programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie. - Możliwość pozyskania środków z budżetu państwa. - Przychylność władz samorządowych. - Gotowość do współpracy służb działających 	<ul style="list-style-type: none"> - Niespójność przepisów prawnych dotyczących problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie. - Brak możliwości zapewnienia właściwej ochrony ofiarom przemocy (izolacja ofiar zamiast sprawcy). - Brak zaplecza zabezpieczającego egzekucje egzekucji sprawców przemocy w rodzinie. - Mniejsze w środowisku wiejskim niż w miastach możliwości realizowania programów ochrony ofiar przemocy oraz programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.

w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	
--	--

11. CELE PROGRAMU

Głównym celem programu jest:

Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Kazimierskiego.

Cele szczegółowe:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- sporządzanie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie,
- promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych,
- upowszechnianie wzorców życia rodzinnego bez przemocy,
- zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzicielskich.

2. Zwiększenie świadomości i wrażliwości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz zagrożeń wynikających z przemocy w rodzinie:

- organizowanie konferencji i spotkań merytorycznych na temat przemocy w rodzinie,
- współpraca ze szkołami w zakresie zwiększenia świadomości uczniów i ich rodziców na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

3. Udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie:

- tworzenie i realizacja programów terapeutycznych,
- organizowanie zajęć edukacyjno-terapeutycznych dla dzieci i młodzieży ukierunkowanych na zdobycie umiejętności radzenia sobie z sytuacją kryzysową,
- uruchomienie telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży.

4. Podniesienie jakości świadczonych usług przez instytucje działające w sferze przemocy w rodzinie:

- organizowanie szkoleń dla kadry z terenu powiatu,
- dostosowanie i doposażenie pomieszczeń OIK i PPP do prowadzenia indywidualnych rozmów, terapii, spotkań grupowych,
- stworzenie bazy internetowej na temat instytucji udzielających pomocy i wsparcia.

5. Zwiększenie dostępu do specjalistycznej pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy:

- prowadzenie poradnictwa i terapii psychologicznej,
- prowadzenie poradnictwa prawnego,
- prowadzenie pracy socjalnej z indywidualnym przypadkiem.

6. Redukcja zachowań agresywnych i nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów bez użycia przemocy:

- opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

7. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie:

- szkolenie służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

12. OBSZARY DZIAŁAŃ PROGRAMU

Program będzie realizowany w następujących obszarach działań:

- 1) **diagnoza** – zebranie informacji i danych statystycznych na temat rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie w Powiecie Kazimierskim
- 2) **profilaktyka** – propagowanie zachowań sprzyjającym pozytywnym postawom w rodzinie oraz uświadamianie zagrożeń, jakie są skutkiem przemocy w rodzinie, a także promowanie wartości rodzinnych;
- 3) **edukacja** – przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie, jego przyczyn i skutków, informowanie o możliwych formach wsparcia, specjalistyczne szkolenia dla pracowników instytucji i służb;

- 4) **interwencja** – przerwanie przemocy, ochrona osób zagrożonych przemocą, izolacja sprawców;
- 5) **wspieranie** – specjalistyczne poradnictwo dla rodzin dotkniętych przemocą, uświadamianie im praw i możliwości rozwiązania problemu; postawa wspierająca decyzyjność osób krzywdzonych w radzeniu sobie z problemem doświadczania przemocy; oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie.

13. ADRESACI PROGRAMU

1. Społeczność lokalna.
2. Osoby doświadczające przemocy w rodzinie:
 - a) dzieci,
 - b) współmałżonkowie lub partnerzy w związkach nieformalnych,
 - c) osoby niepełnosprawne,
 - d) osoby w podeszłym wieku.
3. Sprawcy przemocy w rodzinie.
4. Świadkowie przemocy w rodzinie.
5. Rodzice.
6. Osoby pracujące z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie.
7. Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących w obszarze przemocy w rodzinie.

14. REALIZATORZY PROGRAMU

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej.
2. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kazimierzy Wielkiej.
3. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kazimierzy Wielkiej.
4. Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Kazimierskiego.
5. Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
6. Zespoły Interdyscyplinarne.
7. Policja.
8. Sąd.

9. Służba zdrowia.

KOORDYNATOR PROGRAMU

Koordynatorem Programu będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej.

15. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU.

- zmiana postaw społeczeństwa wobec zjawiska przemocy w rodzinie;
- usprawnienie koordynacji działań służb i instytucji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie;
- podniesienie kwalifikacji pracowników służb społecznych;
- ograniczenie przypadków przemocy w rodzinie;
- edukacja dzieci i młodzieży oraz dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy w rodzinie;
- promowanie metod wychowawczych bez użycia siły;
- upowszechnienie informacji o instytucjach uprawnionych do udzielania pomocy w zakresie przemocy w rodzinie;
- podniesienie świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- zgromadzenie informacji i danych statystycznych na temat przemocy w rodzinie w Powiecie Kazimierskim.

16. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitorowanie przebiegu realizacji Programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Każdy podmiot raz na rok będzie dokonywał analizy realizacji Programu, a następnie Dyrektor PCPR na podstawie przekazanych danych w ramach corocznie przedstawianego Radzie Powiatu sprawozdania z działalności jednostki przedłoży raport z realizacji Programu.

Harmonogram działań Programu na lata 2013-2016

Cel Główny: Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Kazimierskiego

Cel szczegółowy nr 1 : Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Lp.	Działania	Przewidywane efekty	Termin realizacji	Realizatorzy	Źródła finansowania
1.	Sporządzenie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie	- zgromadzenie informacji i danych statystycznych na temat przemocy w rodzinie.	praca ciągła	PCPR, OPS, PPP, Policja, OIK, Zespoły interdyscyplinarne	środki własne
2.	Promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych	- podniesienie świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie.	praca ciągła	PCPR, PPP, placówki oświatowe	środki własne
3.	Upowszechnianie wzorców życia rodzinnego bez przemocy	- zmiana postaw społeczeństwa wobec zjawiska przemocy w rodzinie	praca ciągła	jednostki samorządu terytorialnego, PCPR, PPP, placówki oświatowe	środki własne
4.	Zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzicielskich	- ograniczenie przypadków przemocy w rodzinie	praca ciągła	PCPR, PPP, placówki oświatowe	środki własne

Cel szczegółowy nr 2 : Zwiększenie świadomości i wrażliwości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz zagrożeń wynikających z przemocy w rodzinie.

Lp.	Działania	Przewidywane efekty	Termin realizacji	Realizatorzy	Źródła finansowania
1.	Organizowanie konferencji i spotkań merytorycznych na temat przemocy w rodzinie.	- zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy	praca ciągła	PCPR, PPP, Policja, placówki oświatowe	środki własne
2.	Współpraca ze szkołami w zakresie zwiększenia świadomości uczniów i ich rodziców na temat zjawiska przemocy w rodzinie.	- podniesienie świadomości dzieci i młodzieży na temat zjawiska przemocy w rodzinie	praca ciągła	PCPR, PPP, Policja	środki własne
3.	Promowanie metod wychowawczych bez użycia siły.	- zmiana postaw społeczności lokalnej wobec przemocy w rodzinie	praca ciągła	PCPR, PPP, Policja, placówki oświatowe	środki własne

Cel szczegółowy nr 3 : Udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie

Lp.	Działania	Przewidywane efekty	Termin realizacji	Realizatorzy	Zródła finansowania
1.	Tworzenie i realizacja programów terapeutycznych.	- zmniejszenie negatywnych następstw stosowania przemocy w rodzinie	praca ciągła	OIK, PPP	środki własne
2.	Organizowanie zajęć edukacyjno-terapeutycznych dla dzieci i młodzieży.	- zdobycie umiejętności radzenia sobie z sytuacją kryzysową.	praca ciągła	PPP	środki własne
3.	Uruchomienie telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży.	- usprawnienie systemu ochrony dzieci przed przemocą.	praca ciągła	PCPR, OIK, PPP, Policja	środki własne

Załącznik nr 2 do Uchwały Nr XVIII/131/2013
Rady Powiatu Kazimierskiego
z dnia 27 lutego 2013r.

**PROGRAM KOREKCYJNO-EDUKACYJNY
DLA OSÓB STOSUJACYCH PRZEMOC W RODZINIE
W POWIECIE KAZIMIERSKIM
na rok 2013**

Opracowano w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej

Kazimierza Wielka 2013

I. Wstęp

Przemoc w rodzinie jest zachowaniem kształtowanym społecznie. Mimo, iż problem przemocy domowej jest coraz częściej zauważany, nadal większość społeczeństwa wykazuje postawę bierności. Istnieją społeczności lokalne, środowiska, w których, ze względu na funkcjonujące mity i stereotypy, przemoc domowa jest tolerowana. Taki stan rzeczy wyzwała w sprawcy przekonanie o społecznym przyzwoleniu na stosowanie przemocy i utwierdza w nim przemocowe zachowania.

Sprawcy przemocy na ogół starają się znajdować uzasadnienie dla aktów przemocy. Szczególnie dotyczy to negowania osobistej odpowiedzialności za wyrządzone szkody i obciążania odpowiedzialnością ofiary.

Z jednej strony potrzebne są działania wzmacniające skuteczność ochrony ofiar przed sprawcami przemocy

Z drugiej strony ważne są działania powstrzymujące sprawców i prowadzące do zakończenia przemocy w rodzinie. Temu mają służyć programy korekcyjno-edukacyjne skierowane do osób stosujących przemoc

Niezbędne jest zatem prowadzenie działań skierowanych nie tylko na samych sprawców przemocy, ale również oddziaływanie na świadomość społeczeństwa.

Poziom świadomości stosowania przemocy u sprawców oraz poziom motywacji do zmiany ma również niebagatelne znaczenie dla projektowania form i zawartości merytorycznej oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. Uznanie przez sprawcę faktu stosowania przemocy we własnej rodzinie jest wstępnym warunkiem kwalifikacji do grupy korekcyjno-edukacyjnej w większości programów realizowanych do tej pory na świecie i w Polsce. Niższy poziom świadomości oraz motywacji oznacza konieczność położenia mocniejszego nacisku na działania psychoedukacyjne.

Sprawcy przemocy zostają objęci programami korekcyjno-edukacyjnymi z różnych przyczyn, wynikających często z uwarunkowań sytuacyjnych.

Są wśród nich osoby dobrowolnie się zgłaszające, skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, odbywające karę pozbawienia wolności w zakładach karnych. Odrębną grupę stanowią sprawcy skazani za czyny związane ze stosowaniem przemocy, wobec których sąd zawiesił warunkowo wykonanie kary, zobowiązując ich do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym, czy też osoby uczestniczące w terapii uzależnienia od alkoholu, bądź zgłaszające się do udziału w programie w wyniku innych okoliczności.

Każda z wymienionych grup sprawców przemocy w rodzinie posiada swoją specyfikę, która powinna być uwzględniona w procedurze oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. naczelną zasadą jest tworzenie grup korekcyjno-edukacyjnych jednorodnych ze względu na płeć. Nie można tworzyć grup mieszanych. Kobiety i mężczyźni muszą uczestniczyć w odrębnych grupach. Ponadto kobiety – sprawczynie przemocy, pochodzące często ze środowisk stosujących przemoc, same będąc niejednokrotnie, w dzieciństwie lub w związkach partnerskich, ofiarami przemocy, powielają zwykle negatywne wzorce zachowań wobec własnych dzieci. Z tego względu psychoedukacja i psychoterapia powinna w szerszym stopniu niż u innych grup sprawców uwzględniać problematykę krzywdzenia dzieci.

Uzależnienie od alkoholu sprawcy przemocy narzuca, w pierwszej kolejności, konieczność odbycia leczenia odwykowego. Sprawca przemocy uczestnicząc w programie korekcyjno-edukacyjnym musi zakończyć terapię uzależnienia lub przynajmniej znajdować się na zaawansowanym etapie procesu terapeutycznego, aby można było pracować nad zmianą jego agresywnych zachowań.

Alkohol sprzyja przemocy, ale jej nie powoduje. Przyczyny przemocy leżą gdzie indziej. Zachowanie sprawcy może być wynikiem tego, iż:

- jest przeciążony problemami, silnymi emocjami, agresywnymi uczuciami,
- nie posiada umiejętności współżycia z drugim człowiekiem,
- brak mu wiedzy o drugim człowieku i życiu,
- brak mu wychowania i wykształcenia form współżycia w rodzinie,
- jest obciążony środowiskowo np. wzorcem bicia, przemocą,
- był wychowany w tradycji i kulturze grupy społecznej, która akceptowała użycie siły we wzajemnych kontaktach,
- sam doznaje cierpienia (agresywne odreagowanie),
- ma skłonności do sadyzmu,
- jest niedowartościowany, niezaradny życiowo,
- chce dominować nad partnerem, jest zazdrosny, zawistny.

Skuteczne oddziaływania wobec sprawcy przemocy wymagają komplementarności procedury korekcyjno-edukacyjnej oraz prawno-administracyjnych form oddziaływania

Wszelkie działania wobec sprawców przemocy są podporządkowane zasadzie ochrony bezpieczeństwa i dobra ofiar przemocy w rodzinie.

Podstawę wszelkich działań korekcyjno-edukacyjnych podejmowanych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie będzie stanowić rzetelna diagnoza problemu przemocy

i stanu funkcjonowania sprawcy. Większą skuteczność i efektywność oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych może zapewnić ścisła współpraca wszystkich instytucji stykających się ze sprawcą przemocy domowej.

II. Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. nr 180, poz.1493);
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. poz. 182);
3. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. z 2011 r., nr 50, poz. 259).
4. Załącznik nr 2 do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

III. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Sprawców Przemocy Domowej ma na celu psychoedukację sprawców przemocy w rodzinie w kierunku zmiany zachowań typu przemocowego na rzecz partnerstwa i poszanowania wobec domowników i będzie stanowił uzupełnienie lub kontynuację udzielanej pomocy psychoterapeutycznej.

1. Założenia do tworzenia programu opierają się na aktualnym stanie wiedzy na temat przemocy domowej :

- 1) przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem,
- 2) przemoc domowa jest tolerowana i wzmacniana przez postawy i poglądy ludzi, jest zakorzeniona we wzorach postępowania przekazywanych z pokolenia na pokolenie,
- 3) przemoc domowa jest szkodliwym i raniącym nadużyciem siły i władzy oraz dąży do kontrolowania i zniewolenia osoby zależnej,

- 4) można nauczyć się nie stosowania przemocy,
- 5) nigdy nie należy godzić się na przemoc i rezygnować z jej powstrzymania,
- 6) stosowanie przemocy nie może być usprawiedliwione stwierdzeniem, że była ona skutkiem prowokacji ze strony osoby doznającej przemocy,
- 7) stosowanie przemocy jest wyborem, za który sprawca ponosi odpowiedzialność moralną i prawną.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Osoby pełnoletnie mieszkające na terenie powiatu kazimierskiego, stosujące przemoc wobec najbliższych członków rodziny członków rodziny:

1. Skazane prawomocnymi wyrokami za przestępstwo z art. 207 kodeksu karnego (czyny związane ze stosowaniem przemocy), wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary lub których warunkowo przedterminowo zwolnił z odbycia reszty kary, zobowiązując ich jednocześnie do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym;
2. Uczestniczące w terapii uzależnienia od alkoholu lub narkotyków a które ukończyły podstawowy cykl terapii z zaleceniem uczestnictwa w programie dla sprawców przemocy (w tym wypadku program korekcyjno – edukacyjny stanowi uzupełnienie tej podstawowej terapii).
3. Zgłaszające się do uczestnictwa w Programie np. kierowani przez np. Policję, Prokuraturę, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespoły Interdyscyplinarne.
4. Samodzielnie zgłaszający gotowość poddania się oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym Programu .

V. CELE PROGRAMU

Cel główny Programu:

Powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. Uzyskanie przez sprawcę świadomości własnych przemocowych zachowań wobec członków własnej rodziny.
2. Uświadomienie sprawcy, czym jest przemoc.

3. Rozpoznanie przez sprawcę sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe
4. Nauka umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów bez użycia agresji i konstruktywnego wyrażania uczuć.
5. Promocja pozytywnych postaw (standardów i wartości), a w szczególności poczucia odpowiedzialności za własne czyny.
6. Uświadamianie pozytywnych postaw rodzicielskich oraz nabycie umiejętności trzymania dyscypliny bez przemocy jako alternatywy dla agresywnego karania.
7. Nauka umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie, uczenie się korzystania z pomocy innych.
8. Zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie, a także zwiększenie ich zdolności do samokontroli agresywnych zachowań.

Cel podstawowy ukierunkowany jest na rozpoznanie i zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie.

VI. Zawartość Programu

Zawartość merytoryczna programu skoncentrowana jest na osiągnięciu celu głównego poprzez realizację celów szczegółowych i zawiera następujące elementy:

1) Rozpoznanie diagnostyczne – uzyskanie i opracowanie informacji o funkcjonowaniu każdego z uczestników, jego sytuacji życiowej oraz specyfice przemocy, której był sprawcą,

2) Działania edukacyjne – uczestnicy powinni nauczyć się w jaki sposób ich zachowanie krzywdzaco wpływa na członków ich rodziny i na ich wzajemne relacje oraz przygotowywać się do wzięcia pełnej odpowiedzialności moralnej i psychologicznej za swoje czyny, a także do rozpoczęcia pozytywnych zmian w ich relacjach osobistych.

dobór treści edukacyjnych uwzględniających cele programu oraz specyfikę uczestników będzie obejmował:

- społeczno-kulturowe źródła i okoliczności przemocy domowej (mity i stereotypy)
- definicje przemocy, jej rodzaje, formy i dynamikę,
- problemy władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich,

- planowanie i rozwijanie samokontroli,
- komunikację interpersonalną,
- promocję pozytywnych standardów i wartości,
- zaburzenia życia rodzinnego spowodowane uzależnieniami,
- wpływ przemocy domowej na zachowanie i psychikę dzieci,
- tolerancję i szacunek wobec osób starszych i niepełnosprawnych.

3) Ćwiczenia praktyczne – dostarczające korekcyjnych doświadczeń osobistych zmieniających zachowania i postawy związane z przemocą oraz rozwijające umiejętności samokontroli i konstruktywnego współżycia, w tym:

- rozpoznawanie i zmiana systemu przekonań, postaw osobistych i nastawień emocjonalnych, które inicjują i wzmacniają stosowanie przez nich przemocy,
- promowanie wartości i postaw, które stanowią konstruktywną alternatywę wobec postaw wspierających przemoc,
- ćwiczenie nowych konstruktywnych form myślenia i reagowania, służących skutecznej kontroli nad szkodliwymi zachowaniami oraz sprzyjających odpowiedzialnemu podejmowaniu decyzji w sytuacjach konfliktowych i utrzymywaniu prawidłowych relacji międzyludzkich bez przemocy.

Metody i techniki pracy z uczestnikami Programu

- wykłady,
- mikroedukacje,
- „burza mózgów”,
- praca w małych grupach,
- scenki (materiał filmowy),
- analizę zadań domowych,
- rozmowy i konsultacje,
- praca indywidualna na tle grupy,
- opis sytuacji,
- informacje zwrotne,
- modelowanie umiejętności przez prowadzących,
- ćwiczenia umiejętności, itp.

Szczegółowa zawartość merytoryczna programu zostanie przygotowana przez osoby prowadzące zajęcia indywidualne i grupowe.

VII. Sposób realizacji programu

Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy domowej realizowany będzie w wersji 7 miesięcznej, obejmującej 72 godzin zajęć (lub stosownie do potrzeb grupy)

Planowane są następujące etapy realizacji programu:

Etap I – rozpoznanie diagnostyczne

2 spotkania dwugodzinne, indywidualne dla każdego uczestnika programu, których celem jest rozpoznanie diagnostyczne.

Etap II – oddziaływania edukacyjne

20 spotkań grupowych po 3 godziny każde, odbywające się 1 raz w tygodniu, których celem jest przekazanie treści edukacyjnych.

Etap III – ćwiczenia praktyczne

2 spotkania grupowe po 2 godziny każde, gdzie realizowany będzie blok komunikacji interpersonalnej.

2 spotkania indywidualne po 2 godziny każde – konsultacje indywidualne.

Zajęcia grupowe prowadzone będą w grupie uczestników do 5 osób (oddzielnie grupa kobiet i mężczyzn).

VIII. Czas realizacji programu

1. Program korekcyjno-edukacyjny realizowany będzie od 2013 roku.
2. W ciągu jednego roku zakłada się zrealizowanie 1 pełnego cyklu edycji programu.
3. Czas trwania 1 edycji pełnego cyklu programu od 60 – 120 godzin, z przerwami między zajęciami nie dłuższymi niż tydzień.

W praktyce długość cykli programu będzie uzależniona od rodzaju i specyfiki grupy sprawców oraz od wyboru sposobu prowadzenia programu.

4. Realizacja programu odbywać będzie się w systemie otwartym – grupy mają charakter otwarty, zajęcia prowadzone będą w sposób ciągły tzn. że nowy uczestnik może dołączyć się do programu w trakcie realizacji cyklu zajęć.

IX. Nabór, selekcja oraz zasady uczestnictwa w programie :

Nabór uczestników oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz reguły uczestnictwa w programie będzie uwzględniał specyfikę różnych grup sprawców przemocy. Dla każdej grupy sprawców zostaną opracowane reguły uczestnictwa w programie.

Procedura przyjęcia do programu powinna rozpocząć się sesjami indywidualnymi, których celem będzie określenie kontekstu zgłoszenia do programu. Niezwykle ważne jest uzyskanie odpowiedzi na dwa zasadnicze pytania: kto skierował sprawcę do programu oraz co sprawca zrobił. Ponadto, sprawdza się, czy sprawca jest świadomy, że jego działania są przemocą oraz wprowadzone zostaną elementy motywacyjne i edukacyjne.

Ponieważ adresatami niniejszego programu są osoby stosujące przemoc w rodzinie (dawniej nazywane sprawcami przemocy domowej), zasadniczym warunkiem przyjęcia do programu jest uznanie przez nich faktu stosowania przemocy we własnej rodzinie.

Zasady uczestnictwa w programie zostaną przedstawione do akceptacji uczestnikom grupy.

I etap uczestnictwa w programie :

Rozpoznanie diagnostyczne- uwzględniające rozpoznanie ich sytuacji rodzinnej, diagnozę osobowości i i stanu psychicznego

1) Uczestnikami programu mogą być:

- osoby samodzielnie zgłaszające się,
- osoby kierowane przez sąd, skazane za przestępstwo przeciwko rodzinie ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy, korzystające z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności – art.72 §1 pkt 6a kk,
- osoby kierowane przez organy ścigania objęte procedurą Niebieskiej Karty,
- osoby zobowiązane przez inne organy, instytucje i organizacje.

2) Uczestnictwa w programie odmawia się:

- osobom z poważnymi zaburzeniami emocjonalnymi, (zalecana ewentualna konsultacja psychiatryczna)
- chorym psychicznie,
- osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków z wyłączeniem osób, które przeszły lub są w trakcie podstawowego cyklu terapii uzależnień (osoby wobec których rozpoznano uzależnienie od alkoholu w pierwszej kolejności powinny być kierowane na terapię uzależnienia),
- nałogowym hazardzistom.

Rozpoznanie indywidualnej sytuacji obejmuje:

- rzeczywiste okoliczności skierowania do programu,
- określenie czy uczestnik programu aktualnie stosuje przemoc,
- formy i okoliczności przemocowych zachowań,
- aktualną sytuację rodzinną i zawodową,
- cechy osobiste istotne dla pracy korekcyjnej,
- doświadczenie związane z nadużywaniem alkoholu i narkotyków,
- historia pomocy medycznej i psychoterapeutycznej w zakresie zaburzeń psychicznych,
- kontakty z wymiarem sprawiedliwości.

Uzyskane informacje objęte są zasadą poufności z wyjątkiem informacji wskazujących na popełnienie czynów zabronionych przez prawo.

II etap uczestnictwa w programie

Uczestnicy programu, którzy pozytywnie przeszli I etap programu, przystępują do realizacji etapu II.

Przed przystąpieniem do II etapu programu uczestnicy podpisują kontrakt określający zasady uczestnictwa w programie.

1. Kontrakt zawiera następujące elementy:

- cele programu,
- pisemną zgodę uczestnika i zobowiązanie do przestrzegania regulaminu programu,
- określenie częstotliwości spotkań i kryteriów zakończenia udziału w programie,
- wymóg systematycznej obecności na zajęciach wraz z określeniem konsekwencji wynikających z nieobecności,

- konsekwencje wynikające z nie realizowania zadań,
- obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania na zajęciach,
- zobowiązanie do powstrzymywania się od stosowania przemocy w kontaktach z członkami rodziny i innymi osobami - deklaracja zakończenia stosowania zachowań przemocowych,
- wymóg przyjęcia odpowiedzialności za stosowaną przemoc ,
(uznanie osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy w rodzinie)
- zobowiązanie do nie używania środków psychoaktywnych,
- zobowiązanie do powstrzymania się od spożywania alkoholu i zażywania substancji psychoaktywnych,
- zobowiązanie do zgłaszania każdorazowego faktu złamania kontraktu,
- upoważnienie do udzielania informacji przez prowadzących program instytucjom kierującym do programu,
- zgoda na monitorowanie zachowań po zakończeniu programu,
- zgoda na zrzeczenie się przez prowadzącego zasady poufności w kontakcie terapeutycznym ze sprawcą w celu zapewnienia ochrony ofierze (realizując obowiązek zawiadomienia organów ścigania o przestępstwie

Ponadto kontrakt będzie zawierał okresowe informacje rzeczywistej sytuacji w rodzinie w zakresie związanym z przeciwdziałaniem przemocy (monitorowanie zachowań uczestnika programu i sytuacji rodzinnej).

2. Wobec osób, których uczestnictwo w programie związane jest z decyzją sądu, policji lub prokuratury stosuje się powiadamianie tych organów o:

- przystąpieniu sprawcy przemocy do programu,
- każdej sytuacji uchylania się od udziału w programie,
- zakończeniu uczestnictwa w programie.

3. Fakt uczestnictwa w programie osób dobrowolnie zgłaszających się jest objęty tajemnicą.

Powyższy plan przebiegu Programu jest schematem realizowanym w każdej edycji Programu. W przypadku zaistnienia konieczności jego modyfikacji zostaną wprowadzone zmiany dostosowujące go do potrzeb i możliwości grupy.

X. Ocena uczestników programu

Ocena postępów wynikających z uczestnictwa w programie związana jest m.in. z wypełnieniem zobowiązań znajdujących się w kontrakcie określającym zasady uczestnictwa w programie.

Kryteria oceny dotyczą następujących zagadnień:

- obecność na zajęciach
- aktywność na zajęciach
- otwartość na uczestników i przekazywane treści
- wykorzystywanie poznanych technik
- zachowywanie trzeźwości
- nie stosowanie przemocy
- ponoszenie odpowiedzialności za stosowaną przemoc
- zwracanie się o pomoc
- przyjmowanie uwag.

Ocena będzie stosowana na różnych etapach programu i stanowić podstawę do zwolnienia z uczestnictwa w programie.

XI. Realizatorzy programu

1. Realizatorem programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy domowej jest Ośrodek Interwencji Kryzysowej (psycholog i pracownik socjalny posiadający uprawnienia do realizacji oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych)..

2. Zadania związane z realizacją programu obejmują:

- rekrutację uczestników programu,
- prowadzenie zajęć,
- obsługę finansową programu,
- monitoring programu,

- pozyskiwanie partnerów w realizacji programu i współpracę z nimi

3. Zajęcia prowadził będzie zespół w składzie:

- psycholog – wykształcenie wyższe magisterskie o kierunku psychologia, studia podyplomowe w zakresie – rewalidacja osób upośledzonych umysłowo, przygotowanie pedagogiczne;
- pracownik socjalny

4. Nadzór nad realizacją programu zgodnie z założonymi celami i działaniami nakierowanymi na osiągnięcie zakładanych rezultatów ma Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które równocześnie pełni funkcję Koordynatora programu.

XII. Miejsce realizacji programu

1. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowany będzie w oparciu o zasoby lokalowe Starostwa Powiatowego w Kazimierzy Wielkiej w zakresie formalnego naboru uczestników projektu.
2. Indywidualne zajęcia diagnostyczne odbywać się będą w pomieszczeniach Ośrodka Interwencji Kryzysowej.
3. Zajęcia grupowe organizowane będą w pomieszczeniach należących do zasobów lokalowych Starostwa Powiatowego.

XIII. Partnerzy programu

Założenia programowe w skutecznym osiągnięciu założonych celów i rezultatów przewidują współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami, którymi są:

- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Sąd,
- Kuratorzy sądowi,
- Prokuratura,
- Policja,
- Służba zdrowia,
- Organizacje pozarządowe,
- Rodziny uczestników programu.

XIV. Źródła finansowania programu

Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie należy do zadań w zakresie administracji rządowej realizowanych przez powiat. Środki na realizację i obsługę tego zadania zapewnia więc budżet państwa.

W związku z tym, planowanie wydatków następuje na poziomie powiatu corocznie, a realizacja programu uzależniona jest od wysokości środków przekazanych samorządowi powiatowemu z budżetu państwa na ten cel.

Plan finansowy na dany rok realizacji niniejszego programu będzie załącznikiem do programu.

XV. Monitoring

Przebieg oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych będzie monitorowany na bieżąco. Po zakończeniu cyklu korekcyjno-edukacyjnego ewaluacja pozwoli ocenić efektywność programu.

Monitorowanie zachowania związanego z przemocą u osób uczestniczących w programie będzie trwało nie tylko w czasie realizacji programu, ale również do 1 roku po jego zakończeniu. W procesie oceny efektów programu wezmą udział osoby udzielające pomocy ofiarom przemocy.

XVI. Zagrożenia realizacji programu

Realizacja założeń programowych wiąże się z ryzykiem wystąpienia zjawisk czy działań, które mogą mieć negatywne skutki dla przebiegu realizacji całego programu lub też jego części.

Do głównego zagrożenia dla realizacji programu należą:

- brak dostatecznego zainteresowania adresatów uczestnictwem w jego działaniach,
- brak środków finansowych.